

21.

Verslag rondetafelgesprek pleegzorg

Verslag rondtafelgesprek pleegzorg d.d. 6 juli 2012.

Aanwezig: prof. dr. H.E.M. Baartman (voorzitter), dr. P.M. van den Bergh, R. Burgersdijk, drs. P.H.M. Deijkers-van Riel, J.J.A.M. van der Donk, prof. dr. H.W.E. Grietens, S. Holtrop, J. van Lieshout, dr. R. van Pagée, C. Thomas, dr. T. Weterings, prof. dr. T. Zandberg, mr. D.E.M. van den Hoogen en mr. I. Otting-Noordhoek (verslag)

Introductie

Thema van het rondetafelgesprek is de veiligheid van het kind in een pleeggezin, toegespitst op seksueel misbruik. Uit het onderzoek van de commissie-Samson blijkt dat kinderen in pleeggezinnen net als in gewone gezinnen en instellingen niet gevrijwaard zijn van seksueel misbruik. Seksueel misbruik van pleegkinderen zou niet mogen voorkomen, maar is niet geheel uit te sluiten. De vraag is wat we kunnen doen om de risico's te verkleinen.

Om het onderwerp meteen concreet te maken, bij het voorstelrondje graag een voorbeeld geven van een geval dat je hebt meegemaakt waarbij seksueel misbruik van een kind in een pleeggezin vermoed werd en wat er vervolgens mee gedaan is.

Kennismaking

Coos Thomas werkt sinds negentwintig jaar bij De Rading, als pleegzorgwerker en begeleider netwerk. Is sinds 1979 pleegouder van twee kinderen. Heeft meegeschreven aan een cursus 'omgang met pleegkinderen met een verleden van seksueel misbruik'. Zij herinnert zich dat twee meisjes in een netwerkpleeggezin werden geplaatst. Er waren twijfels bij pedagogische en cognitieve vaardigheden van de pleegouders. Het oudste meisje heeft aangegeven dat ze het vervelend vond dat pleegvader boven door een raam in de deur keek als ze zich uitkleedde. Dat is aan de orde gesteld. Uiteindelijk bleek het om de zoon van de pleegouders te gaan. De kinderen zijn uitgeplaatst maar na rechtszitting weer teruggeplaatst. Meisjes zijn nu 18 jaar en 15 jaar en op hun verzoek nu uit huis en via WSG in zorgboerderij geplaatst.

Sonja Holtrop werkt sinds 1983 in de pleegzorg. Aanvankelijk als gezinsonderzoeker, sinds de jaren negentig in een leidinggevende functie. Zij herinnert zich een geval waarin seksueel misbruik is aangetoond en aangifte is gedaan. Het kind is uit het pleeggezin gehaald en de pleegvader is veroordeeld tot een gevangenisstraf.

Rob van Pagée heeft de Stichting voor Pleegzorg Educatie opgericht en STAP ontwikkeld en geïmplementeerd. Is zijn hele leven in de pleegzorg werkzaam geweest. Het werd hem duidelijk dat er iets bij het traject werving van pleegouders niet klopte toen hij merkte dat een stel ging scheiden en hij verrast was over de scheiding. Met het echtpaar waren tien gesprekken gevoerd waarbij wel gescreend was maar niet geluisterd. Hij benadrukt het belang van voorbereiding, naar de mensen toegaan en in gesprek gaan en wil minder nadruk leggen op screening. Hij heeft gezinshuizen begeleid. Drie jaar geleden kwam een zusje langs van een jongen die in een gezinshuis zat en zij vertelde dat haar broer seksueel misbruikt was door de pleegvader (toen al verjaard). Het was een schok dat hij dat zelf niet gemerkt had, terwijl hij elke week in het gezinshuis was geweest.

Hans van der Donk was in de jaren zeventig (elf jaar) gezinsvoogd, daarna werkzaam bij de Raad voor de Kinderbescherming, directieposten en thans hoofd beleid op het hoofdkantoor. Ook in het verleden vond screening van het pleeggezin plaats. Herinnert zich een meisje van een jaar of 12-13 met wie hij een aantal gesprekken heeft gevoerd. Achteraf vertelde zij te zijn misbruikt door de pleegvader. Hij heeft zich afgevraagd of hij dat had kunnen voorzien. Hij heeft het geval besproken met collega's. Dat begon in die tijd. Heeft nooit een goed antwoord gevonden. Naar zijn idee is de zaak-Finkensieper de trigger geweest om meer alert te zijn op seksueel misbruik. Over Finkensieper werd onderling gesproken, men had zijn twijfels over hem, maar hij werd niet aangepakt. Naar seksueel misbruik werd vanuit een ander perspectief gekeken dan nu: het werd niet goedgekeurd maar er was minder besef van de schadelijke gevolgen.

Els Deijkers heeft dertien jaar als voogdij maatschappelijk werker gewerkt, daarna tien jaar voor de koepel Vedio en tien jaar als beleidsadviseur bij het ministerie van Justitie. Zij kan zich niet herinneren dat ze ooit aan gevallen van seksueel misbruik dacht wat ze illustratief vindt voor die periode. Zij herinnert zich één geval begin jaren tachtig van seksueel misbruik door een pleegvader. Deze werd ter verantwoording geroepen, het kind werd weggehaald. De pleegvader was verbaasd dat er moeilijk over werd gedaan, het was toch immers niet zijn eigen kind. Seksueel misbruik was in die jaren geen bijzonder item.

Jan van Lieshout, is en was redacteur van diverse tijdschriften op het gebied van maatschappelijk werk en jeugdzorg. Werd in 1972 gezinshuisouder. Is al jaren werkzaam als zzp'er, o.a. voor de Eigen Kracht Centrale. Heeft het STAP-programma samen met Rob van Pagée ontwikkeld. Hij heeft veel voorbeelden van kinderen die hem op de een of andere manier uitdaagden. Bij elke confrontatie moet je nadenken hoe dun het lijntje is om controle te houden bij pubers en hoe dicht je bij de rand zit om geweld tegen opstandige pubers te gebruiken.

Tonny Weterings doet vanaf 1970 wetenschappelijk onderzoek onder pleeggezinnen. Aanvankelijk richtte het onderzoek zich op het pleeggezin en het pleegkind, in latere jaren ook op de ouders. Zij is niet veel voorbeelden van seksueel misbruik tegengekomen. Zij herinnert zich een geval dat een meisje seksueel was misbruikt in een pleeggezin. De pleegzorgwerker lette goed op signalen en nam de zaak serieus op. Het meisje is overgeplaatst naar een ander pleeggezin waar het verder goed met haar ging. Pleegzorgwerkers hebben redelijk goed zicht hoe het gaat met het kind. Zij zijn in de positie daarvoor omdat ze regelmatig in het gezin komen. De gezinsvoogd heeft weinig zicht. De pleegzorgwerkers zijn bovendien in toenemende mate beter opgeleid om signalen van het kind te zien. Een andere casus van seksueel misbruik was in een internaat. Het meisje is door een jongen zwanger gemaakt. Het internaat heeft daar niets aan gedaan. Er was geen controle, tegen de dader werd niets gedaan en het meisje is teruggeplaatst in het internaat.

Peter van den Bergh is onderzoeker op het gebied van pleegzorg en treedt als deskundige bij rechtbanken op. Vaak wordt gepraat over vermoeden van seksueel misbruik, dikwijls in een juridische strijd zoals bij echtscheidingszaken. Wie uit het vermoeden en welk belang heeft deze daarbij? Ouders gebruiken het om kinderen uit het pleeggezin weg te krijgen. Oudere kinderen doen een beschuldiging van seksueel misbruik om uit het pleeggezin weg te komen. (Tonny Weterings heeft dezelfde ervaring en vindt dat frustrerend voor pleegouders).

Veiligheid hoort een belangrijk issue te zijn bij terugplaatsing uit het pleeggezin naar het gezin van herkomst. Bestaan er over die veiligheid twijfels, dan blijken juridische argumenten vaak toch doorslaggevend, en dan wordt een kind teruggeplaatst naar een onveilige situatie met kans op verwaarlozing, mishandeling. De dominante visie is dat het kind het beste af is bij de biologische ouders. Er zijn aanwijzingen in onderzoek dat het , zonder hier te bagatelliseren uiteraard, met de omvang van seksueel misbruik in pleeggezinnen wel meevalt. In pleeggezinnen is evenveel toezicht als in residentiële instellingen.

Hans Grietens is hoogleraar orthopedagogiek in Groningen en heeft voor de commissie-Samson seksueel misbruik in de pleegzorg onderzocht over de periode 1945 t/m 2007. Hij kent m.u.v. de meldingen van de commissie-Samson in Nederland geen gevallen van seksueel misbruik. In Vlaanderen is het niet zo'n issue als in Nederland. Hij herinnert zich een geval van een jongen en een meisje in een pleeggezin bij wie een vermoeden van seksueel misbruik in de thuissituatie was. Na het bezoek kwamen de jonge kinderen steeds onrustig terug. Er waren wel vermoedens dat het seksueel misbruik in het gezin door ging maar er is niets mee gedaan.

Tjalling Zandberg is emeritus hoogleraar orthopedagogiek in Groningen en heeft veel onderzoek naar pleegzorg gedaan. Heeft ook in residentiële zorg gewerkt. Hij herinnert zich twee beschuldigingen van meisjes van seksueel misbruik die ook gemeld zijn. In het eerste geval bleek dat het meisje zich aan het regiem wilde onttrekken; in het tweede geval is de groepsopvoeder ontslagen en veroordeeld. Hij is verder lid van de klachtencommissie van de Raad voor de Kinderbescherming en zag ook daarbij beschuldigingen van ouders in vechtscheidingen en ook in de context van pleegzorg. De klachtencommissie kan alleen de uitspraak gegrond of ongegrond doen en gaat ervan uit dat de instanties vervolgens handelen. Hij vraagt aandacht voor netwerkpleeggezinnen. Het is moeilijk om een kind daar weer uit te krijgen. De vraag rijst of gezinshuizen in het onderzoek van de commissie-Samson worden betrokken en of deze dan als residentiële voorziening of als pleegzorg behandeld worden. Deze voorziening zit eigenlijk tussen beide in. Dat zal worden nagegaan.

Repel Burgersdijk werkt bij de Bascule en is sinds 1981 werkzaam in de pleegzorg. Sinds vijf jaar werkzaam als teamcoördinator bij de therapeutische gezinsverpleging. Zij heeft tien jaar geleden meegewerkt met Francien Lamers aan een cursus seksueel misbruik voor collega's en pleegouders. Deze betrof onder meer informatie waar je op moet letten bij signalen van seksueel misbruik. Daar is toen een video voor gemaakt. Die wordt niet meer gebruikt. Bij De Rading en in Lelystad wordt hij volgens Coos Thomas nog wel gebruikt, verder onbekend. Een paar jaar geleden kwam een vrouw bij haar van rond de 30 jaar die zij als 5-jarige

geplaatst heeft in een leuk pleeggezin. Deze vrouw vertelde daar jarenlang te zijn misbruikt. In haar puberteit heeft ze geprobeerd anderen hierover te informeren, maar ze werd niet geloofd. De vrouw had veel problemen van het misbruik ondervonden. Als teamcoördinator heeft ze twee gevallen van 'seksueel misbruik' van kinderen onderling meegemaakt. Het is de vraag of het om seksueel misbruik gaat of om seksuele spelletjes. Daar wordt nu soms fors op gereageerd, bijvoorbeeld met uitplaatsing wat ook schadelijk kan zijn voor het kind.

Rob van Pagée geeft aan dat STAP ook een module heeft over seksueel misbruik, maar dat deze module het minst wordt afgenomen. Jan van Lieshout licht toe dat het een module is waarin in zes avonden de mensen geconfronteerd worden met hun eigen seksuele gevoelens, de seksuele gevoelens van kinderen en vice versa. Persoonlijke gevoelens worden door professionals heel bedreigend gevonden. De training is omgezet in een tamelijk rationele kennisoverdracht. In de periode 1990-2010 was hier weinig belangstelling voor. Sonja Holtrop zegt dat zeker de laatste twee jaar veel meer aandacht voor het onderwerp seksueel misbruik is en pleegouders hier ook naar gevraagd worden. Het is voor pleegouders wel moeilijk zich voor te stellen hoe zij zouden reageren op bepaald gedrag van het kind. Jan van Lieshout vindt het jammer als cursusmateriaal/begeleiding zich alleen richt op kennisoverdracht en er niet meer gepraat wordt op gevoelsniveau. De confrontatie van dingen die jezelf hebt meegemaakt met die van het kind leidt tot grotere impact. Wie helpt jou dan om daar adequaat op te reageren.

Herman Baartman is lid van de commissie-Samson, emeritus hoogleraar Preventie en Hulpverlening inzake kindermishandeling en pleegvader.

Aandacht voor de veiligheid en seksueel misbruik in pleegzorg

Op de vraag waar het omslagpunt ligt dat seksueel misbruik in de pleegzorg een apart issue is waar aandacht voor kwam worden genoemd: de zaak-Finkensieper, een module uit 1994 over omgang met seks en vanuit het voorbereidingsprogramma. Het onderwerp werd bespreekbaar gemaakt niet als seksueel misbruik, maar als hoe leeft een pleeggezin. Het kind heeft een voorgeschiedenis en het is belangrijk dat tijdens de voorbereidingsfase duidelijk wordt wat voor kind je in huis krijgt. Het kind kan uitdagend gedrag vertonen. De pleegouders krijgen daarbij o.a. het advies een dagboek bij te houden waarin ook aandacht besteed wordt aan ervaringen met het kind en gedrag van het kind op het gebied van intimiteit. Dat kan ook helpen mocht er later sprake zijn van vermoedens of beschuldigingen. Het bespreken van seksualiteit met de medewerkers zelf en hoe daarover te praten kwam ook in de jaren negentig op gang. Pleegzorg is lang het verlengde geweest van de begeleiding van het kind. Daarbij speelde de vraag hoe het kind zich in dit pleeggezin zal voegen. Later bij de ontvlechting en de komst van de pleeggezincentrales kwam er pas aandacht voor het pleeggezin.

De systematische aandacht voor de ontwikkeling van bewustwording van seksueel misbruik ligt eind jaren tachtig/begin jaren negentig. Schandalen als De Bolderkar hebben daaraan bijgedragen. Men zag toen veel meer seksueel misbruik dan daarvoor. In die tijd moest de pleeggezinsmedewerker rapporteren over seksueel misbruik. Vanaf 2000 is deze verhoogde aandacht weggeëbd. Toen moest je zelf een paar problemen noemen, waaraan je

zou gaan werken en werd het dus weggelaten. Aan seksueel misbruik moet systematisch aandacht worden geschonken. In de checklist veiligheid (ingevoerd na zaken als Rowena), die twee keer per jaar moet worden ingevuld en met de pleegouders wordt besproken (in de praktijk gebeurt het een keer per jaar) is seksueel misbruik een onderwerp. Pleegouders vermoeden soms ook dat de kinderen bij de bezoeken thuis door de biologische ouders worden misbruikt. De professionals geven daar minder aandacht aan; mensen hebben er soms moeite mee te accepteren dat er ouders zijn die hun kinderen niet kunnen opvoeden.

Het is van belang dat er contact is tussen ouder, pleegouder en kind. Over het algemeen willen pleegouders dat kinderen contact met hun ouders onderhouden. Er moet met deze triade besproken kunnen worden wat er voorvalt. Daarvoor is het van belang dat er een intensief contact is tussen professional en het gezin, zodat deze niet de politieagent wordt die vooral de problemen aankaart. Voorheen was het ook ingewikkeld om kritisch te zijn op pleegouders, omdat we blij moeten zijn dat ze pleegouder willen zijn. Nu wordt gesproken vanuit het belang van het kind met het doel de versterking van de positie van het kind. Het werken met *evidence based* interventies heeft tot een andere werkwijze geleid.

Het perspectief hoe je kijkt naar de triade van ouders, pleegouders en kind maakt verschil hoe je de onderwerpen als seksueel misbruik op scherp zet. Hoe gaat de pleegzorgmedewerker/gezinsvoogd om met een vermoeden van seksueel misbruik in een pleeggezin. Vaak is er niet meer dan een vermoeden. Speelt het verlies van het pleeggezin een rol?

Het delen van informatie met de pleegouder voor de komst van het kind is erg belangrijk. Soms wordt allerlei informatie zoals allergie maar ook seksueel misbruik, niet doorgegeven om redenen van privacy. De hulpverlener richt zich dan op het goed houden van de relatie met deze en gene en verliest het kind uit het oog. Veel kinderen zijn voor de uithuisplaatsing seksueel misbruikt. De vraag rijst dan of er alleen om redenen van privacy deze informatie niet gedeeld wordt. Ook het feit dat het een onderwerp is waar men zich niet goed raad mee weet kan daar een rol in spelen. Pleegouders worden wel geïnformeerd over het aantal doorplaatsingen van het kind, maar 90% zou niet van de geschiedenis van het kind op de hoogte zijn. Tonny Weterings heeft de ervaring dat er vaak contact is tussen ouders en pleegouders, maar dat er inhoudelijk weinig wordt besproken: ouders geven weinig informatie. Bij netwerkpleegzorg (bij De Rading maakt dat bijna de helft van de plaatsing uit) weet de familie wel van het verleden van het kind. Het beeld dat een wel bekend verleden van een kind niet wordt gedeeld met de pleegouders is niet algemeen. Er bestaat op dit punt een verschil tussen de plaatsende instanties onderling. Vroeger zou er meer informatie zijn gedeeld. Sinds Bureau Jeugdzorg de indicatie stelt is de informatieverstrekking sterk geformaliseerd waardoor er veel informatie verloren gaat. Het is dan een probleem als de ouders geen informatie willen geven. Volgens Tonny Weterings zijn de regels veranderd en wordt informatie aan de pleegouders verstrekt ook als de ouders geen informatie willen geven.

Herman Baartman heeft in Engelse literatuur gelezen dat niet alle informatie wordt gedeeld omdat pleegouders het kind dan niet zouden willen. Speelt dat ook in Nederland? Door het tekort aan pleeggezinnen wordt soms gekozen voor een gezin dat misschien minder geschikt is, waarbij dan wordt gedacht dat het later tijdens de begeleiding wel goed komt.

Conclusie.

Als je pleegouders serieus neemt, moet je de gelegenheid bieden hun rol te vervullen. Daarbij hoort ook dat je ze goed informeert. Unaniem vinden de deelnemers dat pleegouders geïnformeerd moeten worden over de geschiedenis van het kind, waaronder seksueel misbruik. Zij kunnen alleen adequaat reageren als ze het gedrag van het kind kunnen duiden en daarvoor moet je de voorgeschiedenis kennen

Toezicht

Informeren over de achtergrond van het kind is niet genoeg. Er moet ook met de pleegouders over gesproken worden. Daarvoor is voorwaarde dat pleegouders in een gelijkwaardige positie komen. De contactfrequentie is van belang. Nu komt de gezinsvoogd circa twee keer per jaar in een gezin en de pleegzorgwerker een keer per zes weken en bij problemen vaker. De rol van de pleegouder is diffuus: hij is geen ouder en geen professional. In de jaren tachtig/negentig vonden pleegouders zich onvoldoende erkend in hun rol en voelden ze zich tweederangs. Het feit dat een pleegouder geen professional is, maakt het ook moeilijker om hem aan te spreken. Sommige pleegouders zijn zo overtuigd van hun eigen vaardigheden dat ze niet openstaan voor opmerkingen en begeleiding. Pleegouders hoeven geen begeleiding te accepteren maar er ligt wel een controlerende rol bij de pleegzorgwerker.

Het is een dilemma wat je moet doen bij een vermoeden van seksueel misbruik. Het gaat om het risico van twee kwaden: inbreuk op hechting over en weer in het pleeggezin versus doorgaan van het seksueel misbruik. Tonny Weterings stelt voor het kind niet direct weg te halen en met observatie (hoe reageert het kind op de ouders/pleegouders) meer informatie proberen te verzamelen. Daarvoor zou er minimaal een keer per week gedurende twee maanden contact moeten zijn. Als er iemand uit huis moet dan zou dat ook de pleegvader kunnen zijn wanneer over hem vermoedens van misbruik bestaan. Sonja Holtrop heeft onlangs bij een geval observatie en contextuele hulp ingezet. Daarna is het kind alsnog uitgeplaatst. Ze is tevreden over het proces want het netwerk werd niet in de steek gelaten en ouders en kind had ze meegekregen over deze aanpak. Els Deijkers vindt dat er bij een ernstig vermoeden van seksueel misbruik gezocht moet worden naar een tijdelijke uitplaatsing, een time out. De aanwezigen vinden enerzijds dat het dilemma met de betrokkenen besproken moet worden maar dat het onderwerp erg kwetsend kan zijn. Om het te kunnen bespreken moet er een goede band zijn tussen professional en pleegouders. De gevoelige kwesties kunnen volgens Rob van Pagée goed besproken worden als de kring van betrokkenen groter wordt gemaakt. Dat leren de Eigen Kracht Conferenties bij huiselijk geweld. Daarmee neemt het informele aantal toezichthouders toe en wordt tegelijkertijd het (eventuele) geheim, dat misbruik in stand houdt, gedeeld waardoor het minder kans heeft door te gaan. Dit is ook een van de basisprincipes van *Signs of Savety*. Tonny Weterings vindt Eigen Kracht Conferenties goed maar ze heeft ook gevallen gezien waarin ondanks afspraken in een Eigen Kracht Conferentie niets wordt gerapporteerd aan de gezinsvoogd. De afspraken worden dan niet nagekomen.

Conclusie.

In situaties waarin sprake is van een vermoeden van seksueel misbruik zou het onjuist zijn om primair op safe te spelen door het kind weg te halen. Beter is: accepteren van onzekerheid, ophelderen van de situatie waar mogelijk en het creëren van veiligheid door analyse van risico's, afspraken over zorg voor veiligheid, over toezicht daarop en over sancties bij niet nakomen van afspraken.

Jan van Lieshout stelt de vraag waar het dilemma op tafel ligt: binnen of buiten het gezin? Hij benadrukt dat het gesprek met betrokkenen aangaan alleen maar kan als veel onderwerpen in de voorbereiding aan de orde worden gesteld en er een vertrouwensband bestaat met een hoge contactfrequentie. Wanneer het moeilijk communiceren is met ouders of pleegouders dan kan wellicht de rol van de grootouder versterkt worden. Omwille van de veiligheid van het kind moet het netwerk vergroot worden. Hans Grietens heeft in zijn onderzoek vastgesteld dat seksueel misbruik in pleeggezinnen vaker voorkomt bij gezinnen die in een sociaal isolement leven. Tijdens de internationale expertmeeting kwam de vraag op of, met het oog op toezicht, de pleegzorgwerker niet vaker onverwacht op bezoek zou moeten komen. Jan van Lieshout ziet die mogelijkheid alleen als een vorm van 'buurten', niet als een controlemoment. De groep staat hier afwijzend tegenover. Het riekt naar wantrouwen en is bovendien niet effectief. Repel Burgersdijk vindt dat je aan pleegouders kunt meegeven dat je overal navraag gaat doen naar de veiligheid van het kind. Verder is het belangrijk om na te gaan hoe ouders en pleegouders terugkijken op hun eigen jeugd. Dat bepaalt mede hun omgang met eigen kinderen en pleegkinderen. De vraag wordt opgeworpen of een pleegkind een eigen vertrouwenspersoon toegewezen zou moeten krijgen. Men ziet daar niets in. Een pleegkind wil vooral een gewoon kind zijn en dit zou weer bevestigen dat het een bijzonder kind is. Het kind bepaalt zelf wie hij in vertrouwen neemt en dat hoeft niet telkens dezelfde persoon te zijn. Idealiter is er een vertrouwenspersoon voordat het kind in het pleeggezin geplaatst wordt en kan met deze contact worden opgenomen in de voorbereidingsfase. Nog beter als de vertrouwenspersoon zelf contact met de professional opneemt. De positie van de vertrouwenspersoon zou versterkt moeten worden maar niet geformaliseerd. Hiermee is nog niets geregeld voor kinderen van 0-4 jaar.

Conclusie.

Netwerk rond gezin zoveel mogelijk betrekken en investeren in vertrouwensband.

Systeemveranderingen

Besproken is welke effecten de ontvlechting heeft gehad op de contacten met het pleeggezin en de veiligheid van het kind. De pleegzorg bestaat veertig jaar. In de jaren tachtig lag de focus op het kind en niet op de pleegouders. Dat is veranderd doordat CRM subsidie verleende voor de ontwikkeling van STAP. Pleegouders werden partners en soms weer cliënten. Rob van Pagée verwacht dat de bestandspleegzorg spoedig zal verdwijnen. Hij vindt het een merkwaardige constructie dat particulieren een professionele taak moeten vervullen. Hij verwacht veel meer van de Eigen Kracht Conferenties en verwijst naar een onderzoek van Slot waarin blijkt dat de grote familiekring dezelfde zorgen heeft als de professional. Bij Spirit is ervoor gekozen dat één functionaris het gezin blijft begeleiden waar de verschillende kinderen zich ook bevinden. Er bestaat op dit punt een verschil tussen de plaatsende instanties

onderling. Tonny Weterings vindt dat de ontvlechting de situatie slechter heeft gemaakt doordat de gezinsvoogd nauwelijks nog in het gezin komt. De gezinsvoogd bepaalt het beleid bij de individuele casus, hij heeft de macht, en misbruikt die soms ook, om zaken door te drukken waar de pleegzorgwerker, die meer in het gezin komt, het niet mee eens is. Els Deijkers is onder de indruk van de investering in de kwaliteit van de pleegzorgwerker. De ontvlechting heeft daar naar haar mening zeker aan bijgedragen. Zij pleit voor verdere ontvlechting zoals bij de residentiële voorzieningen. De gezinsvoogd zou dus alleen een toezichtfunctie moeten houden en vandaaruit de contacten met pleegzorgwerker en gezin moeten onderhouden. Dan zou de gezinsvoogd misschien ook weer gelegenheid hebben iets gezelligs met het pleegkind te doen. Hans van der Donk heeft moeite met de ontvlechting. De gezinsvoogd heeft gezag en dus macht om het kind terug te plaatsen, maar weet niets van het gezin. Gezag, zorg en hulp zijn niet te ontvlechten. Hij vindt dat de wetwijziging van 1995 het werken een stuk ingewikkelder heeft gemaakt. Gelukkig gaat de kinderrechtster nu weer toetsen. Dat is in zekere zin de situatie van voor 1995. Rob van Pagée vindt dat degene die het kind uit huis plaatst, verantwoordelijk moet blijven.

Conclusie.

De metafoor dat te veel koks de brij bederven wordt herkend.

Wat verder ter tafel komt

Aan de commissie wordt meegegeven aandacht te besteden aan de volgende punten.

- a. De voorbereiding van de pleegouders op de komst van het pleegkind is erg belangrijk en zou verplicht gesteld moeten worden. In sommige Europese landen is dat wettelijk verplicht.
- b. Bij een goed relatiebeheer dreigt het kind vergeten te worden.
- c. Hou rekening met het hechtingsproces van het kind met het pleeggezin. Let op signalen van het kind.
- d. Kijk naar de positie van de gezinshuizen in de verhouding tot pleegzorg en residentiële zorg
- e. Relatieve wenselijkheid van plaatsing in een netwerkpleeggezin, dat nu gepopulariseerd wordt.
- f. Investeer in deskundigheidsbevordering van het praten met het kind over seksuele ontwikkeling.
- g. Hoe schadelijk is seksueel misbruik van kinderen onderling?
- h. De fysieke veiligheid van het kind krijgt onvoldoende aandacht.